

คำวินิจฉัยของ พลโท จุล อติเรก ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๔/๒๕๕๕

วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเกษตรเสรี

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคเกษตรเสรีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ข้อเท็จจริงตามคำร้องได้ความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคเกษตรเสรี เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ พรรคเกษตรเสรีไม่ได้จัดการประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามที่กฎหมายและข้อบังคับของพรรคเกษตรเสรีกำหนดไว้ ซึ่งตามข้อบังคับพรรคเกษตรเสรี พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๓ และข้อ ๖๕ กำหนดให้หัวหน้าพรรคแจ้งกำหนดการประชุมให้สมาชิกพรรคทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน โดยให้ระบุนวัน เวลา สถานที่ และระเบียบวาระการประชุมด้วย การประชุมใหญ่พรรคประกอบด้วย สมาชิกพรรคซึ่งเป็นองค์ประชุมตามข้อ ๖๕ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกพรรคเกษตรเสรี และการเชิญสมาชิกมาประชุมก็ไม่ถูกต้อง เนื่องจาก นายลี นาคเกษม แจ้งเชิญโดยเสียงตามสายของหมู่บ้านให้สมาชิกและประชาชนทั่วไปมาสัมมนาให้ความรู้สาขาพรรคที่วัดบ้านโนน ตำบลโป่งแดง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา ในวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔ แม้ว่ามีสมาชิกพรรคบางคนได้รับเชิญ แต่เป็นการเชิญเข้าร่วมอบรมสัมมนา ไม่ได้เป็นการประชุมใหญ่ของพรรคเกษตรเสรี

พรรคได้นำเอาบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมอบรมสัมมนาของแต่ละสาขา ซึ่งไม่มีการประชุมของสมาชิกสาขาพรรคมาเป็นองค์ประชุมใหญ่พรรค เพราะในวันดังกล่าว นายณรงค์ศักดิ์ ต้นศีกษา หัวหน้าพรรคได้เข้าร่วมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดทำบัญชีของพรรคการเมือง จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ณ โรงแรมเอเชีย กรุงเทพมหานคร นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคเกษตรเสรี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ และยังได้ความอีกว่า หัวหน้าพรรคเกษตรเสรีได้แอบอ้างเอาชื่อนางสาวขวัญฤทัย ปรีชาวัฒน์ชัย ไปเป็นสมาชิกพรรคและกรรมการสาขาพรรคเกษตรเสรี และใช้ชื่อนางสาวสุนิสา ทองอินทร์ และนางนิตยา มากทอง ว่า เป็นกรรมการสาขาพรรคเกษตรเสรี

นายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่า พรรคเกษตรเสรีฟ้าฟืนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเกษตรเสรีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายณรงค์ศักดิ์ ตันศึกษา หัวหน้าพรรคเกษตรเสรีแจ้งต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าจะทำหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา โดยขอขยายเวลาในการทำคำชี้แจงออกไปอีก ครั้นเมื่อครบกำหนดระยะเวลาการขอขยายแล้วก็ไม่ปรากฏว่าพรรคเกษตรเสรีได้ยื่นคำชี้แจงแต่อย่างใด

จึงมีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคเกษตรเสรีตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “เมื่อนายทะเบียนได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วการดำเนินการดังต่อไปนี้ ให้พรรคการเมืองกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

(๑) การเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง

(๒) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง

(๓) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง รองเลขาธิการพรรคการเมือง เภรัญญิกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่น

(๔) การอื่นตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง”

มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง”

ตามข้อเท็จจริงนั้น นายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่า พรรคเกษตรเสรีได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ได้จัดประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ แต่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่า พรรคเกษตรเสรีไม่ดำเนินการประชุมใหญ่ของพรรคให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคเกษตรเสรี พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๓ ที่กำหนดให้หัวหน้าพรรคแจ้งกำหนดการประชุมให้สมาชิกพรรคทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน โดยให้ระบุวัน เวลา สถานที่ และระเบียบวาระการประชุมให้ทราบด้วย

แต่ปรากฏว่าผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกพรรคเกษตรเสรี ทั้งเป็นการประชุมเพื่ออบรม
สัมมนาโดยไม่ได้ประชุมใหญ่พรรคเกษตรเสรี และพรรคเกษตรเสรีได้นำเอาบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมอบรม
สัมมนาของแต่ละสาขาว่าเป็นองค์ประชุมใหญ่พรรคซึ่งไม่ถูกต้อง นอกจากนี้วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔
ที่รายงานว่ามีการประชุมใหญ่ของพรรคคนนั้นแต่ในวันดังกล่าวหัวหน้าพรรคไปร่วมการฝึกอบรมเชิง
ปฏิบัติการเรื่องการจัดทำบัญชีของพรรคการเมืองที่โรงแรมเอเชีย กรุงเทพมหานคร จึงเป็นไปไม่ได้ที่จะ
มีการประชุมใหญ่ของพรรคจริง เพราะสถานที่ประชุมอยู่ห่างไกลกับสาขาพรรคที่ตั้งอยู่ที่อำเภอขามทะเลสอ
จังหวัดนครราชสีมา จนเป็นเหตุให้นายทะเบียนพรรคการเมือง ไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการ
บริหารพรรคเกษตรเสรีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๓๓ พิจารณาแล้วเชื่อว่าพรรคเกษตรเสรีไม่ได้มีการประชุมใหญ่พรรคจริง จึงเป็นการไม่ดำเนินการ
ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕
และมาตรา ๒๖ มีเหตุให้ยุบพรรคเกษตรเสรีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคเกษตรเสรีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

พลโท จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ